

Rozhodčí řízení – pomocné a kontrolní funkce obecných soudů

Opakování z minula – I. blok

Opakování z minula – II. blok

Osnova

- Vazby na jinou problematiku
- Definice funkcí obecného a rozhodčího soudu
- Časové rozlišení uplatnění funkcí
- Analýza pomocných funkcí
- Analýza kontrolních funkcí
  - Důvody pro zrušení rozhodčího nálezu

Základní zásady

- Relativní samostatnost na soudním řízení (soudy nevykonávají přímé kontrolní pravomoci, rozhodci sami rozhodují o své pravomoci)
- Relativní nesamostatnost (pomocné a kontrolní funkce soudů, přiměřené použití OSŘ)
- Zásady – sdílené zásady, modifikace zásad soudního řízení, zvláštní zásady

Základní zásady rozhodčího řízení

- Zásada „lex arbitri“
- Zásada dispoziční
- Zásada rovnosti (§18 ZRŘ)
- Zásada rychlosti a hospodárnosti řízení
- Zásada projednací
- Zásada neformálnosti
- Zásada neveřejnosti
- Zásada volného hodnocení důkazů

Úprava v ČR

- §30 ZRŘ

Nestanoví-li zákon jinak, užijí se na řízení před rozhodci přiměřeně ustanovení OSŘ.

Úprava v ČR

- Přiměřené použít OSŘ
  - Ne mechanicky
  - V mezích zásad rozhodčího řízení (např. zásada neformálnosti)
  - Nelze jít nad rámec ustanovení o zrušení rozhodčího nálezu
- *Z použití termínu „**přiměřeně**“ vyplývá, že rozhodčí řízení nepodléhá občanskému soudnímu řádu přímo a jeho jednotlivá ustanovení nelze použít v rozhodčím řízení mechanicky. (Rozhodnutí NS 32 Odo 1528/2005 ze dne 25. dubna 2007)*

Vazby na jinou problematiku

- Určení fora rozhodců = místo konání rozhodčího řízení v právním a faktické smyslu
- Určení „domicilu“, resp. státní příslušnosti, resp. původu rozhodčího nálezu
- Vazba na výkon – poslední přednáška

Funkce obecných soudů v RŘ

- Pomocné funkce
- Kontrolní funkce
- Zrušení rozhodčího nálezu
- Zastavení nařízeného výkonu
- Uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu

Funkce obecných soudů v RŘ

- Spolupůsobení obecných soudů – jeden z určujících prvků rozhodčího řízení
- Rozhodci nejsou nadáni plnou možností vynutit si určité jednání -> pomocné funkce („partnerství obecných soudů a rozhodců“)
- Kontrola nad negativními jevy, zejména procesní garance -> kontrolní funkce
- Pomocné – průběh řízení i po vydání nálezu
- Kontrolní – v ČR pouze po vydání rozhodčího nálezu

Funkce obecných soudů v RŘ

- Teritoriální dosah obou funkcí
  - Zásadně zasahují jen na území státu
  - Případy omezení kontrolní funkce (švýcarská právní úprava)
  - Případy rozšíření kontrolní funkce (německá právní úprava po novele)

Domácí x cizí rozhodčí nález

- Domácí nálezy (vydané v ČR) – pomocné a kontrolní funkce
- Cizí – pouze možnost uznání a výkonu
- Teritoriální omezenost – hlavně u kontrolních funkcí

Působení obecných soudů před jednáním ve věci samé

- Pomocná funkce
  - Jmenování rozhodce (§ 9)
  - Vyloučení rozhodce (§ 12)
  - Předběžné opatření (§ 22)
  - Zproštění mlčenlivosti (§ 6)
  - Jen na návrh rozhodce nebo strany
- Kontrolní funkce
  - V této fázi se neuplatňuje

Působení obecných soudů v průběhu řízení

- Pomocná funkce
- Provedení důkazů (§ 20)
- Předběžné opatření (§ 22)
- Zproštění mlčenlivosti (§ 6)
- Jen na návrh strany nebo rozhodce
- Kontrolní funkce
- V této fázi řízení nepůsobí

Působení obecných soudů po vydání rozhodčího nálezu

- Pomocná funkce
- Úschova rozhodčího nálezu v řízení ad hoc (§ 29)
- Zproštění mlčenlivosti (§ 6)
- Iniciace strany nebo rozhodce
- Kontrolní funkce
  1. Zrušení rozhodčího nálezu
  2. Zastavení nařízeného výkonu rozhodnutí
  3. Odepření uznání a výkonu
- Jen na návrh strany

Kontrolní funkce obecných soudů

- **Zrušení rozhodčího nálezu**
- **Neplést s přezkumem (§ 27)**
- Musí iniciovat strana rozhodčího řízení, nikoliv soud nebo státní zástupce
- Nemá automaticky odkladné účinky - výkon lze odložit na návrh účastníka
- Lze pouze zrušit nebo potvrdit, ne změnit
- Lze rušit: domácí, konečný celkový, konečný částečný, vydaný dle § 23, 27 , 24 odst. 2
- Nelze rušit: mezitimní RN, usnesení

Kontrolní funkce obecných soudů

- **Zrušení rozhodčího nálezu**
- Lhůty
  - Přirozená – než je požádáno o výkon
  - Zákonná – tři měsíce od doručení straně, která se zrušení domáhá
  - Omezení tam, kde nebyly uplatněny námitky - § 31 písm. b) a c)

Kontrolní funkce obecných soudů

- Lze opravdu zrušit mezitimní rozhodčí nález?
- Rozehnalová – nikoliv
- Bělohlávek ano, odkaz na Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 6. 2009, sp. zn. 32 Cdo 1779/2008 a usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 10. 2009, sp. zn. III. ÚS 2266/09.

Opravdu jen rozhodčí nález?

- III. ÚS 2407/13 - soudní přezkum rozhodnutí rozhodčího soudu
- Zpětvzetí žaloby podané k RS HK AK ČR – zastavení řízení před jednáním ve věci samé – žádost o vrácení poloviny poplatku – RS nevyhověl – bezdůvodné obohacení
- *„soudní přezkoumání (v řízení o žalobě o vydání bezdůvodného obohacení) zamítnutí návrhu stěžovatelky na vrácení rozhodčího poplatku rozhodčím soudem, nedotýkající se vůbec vztahů mezi stranami rozhodčí smlouvy a jejich sporu, smysl zákona o rozhodčím řízení neobchází“*
- *„Z pravomoci obecných soudů tak mohou být vyňata rozhodnutí týkající se dohody o řešení majetkového sporu žalobce a žalovaného v rozhodčím řízení jako projev autonomie vůle stran sporu (dvou stran rozhodčí smlouvy), které se ocitly již před zahájením rozhodčího řízení ve sporu; možnost soudního přezkumu zamítnutí návrhu na vrácení rozhodčího poplatku rozhodčím soudem podle § 5 Pravidel, nedotýkajícího se vztahů mezi stranami rozhodčí smlouvy a jejich sporu, nýbrž sporu mezi žalobcem a rozhodčím soudem, však smysl § 31 zákona o rozhodčím řízení neobchází, neboť obvyčejný zákon, natož Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky nemůže vyloučit působení základního práva na soudní ochranu ve vztazích mezi subjekty soukromého práva, stejně jako nemůže zbavit obecný soud jeho ústavní povinnosti takovou ochranu poskytnout.“*

Zrušení rozhodčího nálezu - povaha

- *„Je nutno mít na zřeteli, že institut zrušení rozhodčího nálezu podle § 31 zákona o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů nepředstavuje řádný ani mimořádný opravný prostředek proti rozhodčímu nálezu; formou opravného prostředku jak po stránce procesní, tak i věcné správnosti rozhodčího nálezu může být jedině přezkum jinými rozhodci podle § 27 zákona o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.“*
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2009, sp. zn. 33 Cdo 2675/2007.

Kontrolní funkce obecných soudů

- Důvody pro zrušení (§31)
  - a) Nález byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu = nedostatek objektivní arbitrability
  - b) Rozhodčí smlouva nedopadá na danou věc = nedostatek subjektivní arbitrability (+ §33)
  - c) Ve věci se zúčastnil rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo neměl způsobilost být rozhodcem (+§33)

Kontrolní funkce obecných soudů

- d) Rozhodčí nález nebyl usnesen většinou rozhodců
- e) Straně nebyla poskytnuta možnost věc před rozhodci projednat – široký záběr (*rovnost stran, spravedlivý proces*)
- f) Rozhodčí nález odsuzuje stranu k plnění, které nebylo oprávněným žádáno, nebo k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému
- g) Zjistí se, že jsou dány důvody, pro které lze v občanském soudním řízení žádat o obnovu řízení:
  - ❖ Jsou-li tu skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které bez své viny nemohl použít v původním řízení ..., pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci
  - ❖ Lze-li provést důkazy, které nemohly být provedeny ..., pokud mohou přivodit pro něho příznivější rozhodnutí ve věci

Postup po zrušení

- Zrušení z důvodu, pro který nelze konat rozhodčí řízení
- Soud po nabytí právní moci rozhodnutí pokračuje na návrh některé strany
- Zrušení nezasáhlo možnost konat rozhodčí řízení
- Bude se pokračovat v rozhodčím řízení, původní rozhodci jsou z projednání vyloučeni

Zrušení a výkon

- Podání návrhu nemá automaticky odkladný účinek (§ 32 odst. 2, podobně mezinárodní úpravy)
- Zrušení a výkon v jiném státě – dva přístupy
  - Ex nihil nil fit
  - Trendy podporující výkon rozhodnutí zrušeného v jiném státě

Zastavení nařízeného výkonu

- Nebyl podán návrh na zrušení
- Došlo k nařízení výkonu rozhodnutí
- Povinná strana může žádat o zastavení nařízeného výkonu – důvody: §268 odst. 1 písm. h) OSŘ (obecné důvody) + §35 ZRŘ
- Návrh na zastavení výkonu -> přerušování vykonávacího řízení
- Do 30 dnů musí být zahájeno řízení o zrušení rozhodčího nálezů

Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů

- Newyorská úmluva
- Kontrolní funkce obecných soudů vůči cizím rozhodčím nálezům – viz samostatná přednáška

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

Děkuji za pozornost.

